

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročila, inserate in reklamacije.

Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petivrstna (72 mm):
za enkrat 13 t.
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 6 strani.

Slovensko dijaštvo.

Dnevi goriškega sestanka katoliško-narodnega dijaštva so za nami. Bili so nad vse pričakovane lepi, in težko jih bo pozabil, kdor se jih je udeležil.

Da je bil uspeh popoln, so napravili še radikalno-liberalni študentje občni zbor ferijalnega društva »Adrija« kot nekako protimanifestacijo. Zvesti svojim tradicijam so pobijali »od zore do mraka« klerikalnega zmaja. Toda, dasi so se cel dan mučili, so se vendar morali na svoje lastne oči prepričati, da klerikalnemu zmaju niso prav nič škodovali na zdravju, pač pa je ta ravno takrat dobil eno glavo več. Videč neuspehe svojega napora, so se umaknili v krčme in pili kakor Niževci, predno jih dohitijo smrt. Ta facit mora beležiti »Adrija« v svoje anale, pa naj piše »Soča, kar hoče.

Podobno se našim narodnim radikalnim godi že par let. Od tržaškega shoda sem jih je zastopala sreča. Čudno: Tisti »sijajni« shod narodno-radikalne struje, na katerem si je ta postavila svoj program, je višek, po katerem se je začela peripetija. Dokler je radikalizem ribaril v kalnem in samo zabavljaj na vse strani, toliko časa je bil močan, ko pa je prišel na dan z načeli, je pričel hirati, in narodni radikalci doživljajo žalostne izkušnje: Čim bolj flikajo po raznih sestankih svoj program, tem bolj postaja konfuzen. Ni ga pri nas programa, ki bi imel v sebi tako nasprotujoče si točke, kakor jih ima program slovenskih narodnih radikalcev. To pa zato, ker je hotela radikalna struja igrati vlogo nekake dvoživke in živeti na stroške taktičnih napak obeh slovenskih strank. Ustanovitelj narodne radikalne struje so bili po svojem mišljenju — v verskem kakor tudi v socialnem in narodno-gospodarskem oziru — popolni liberalci. Vključ temu pa so hoteli ustvariti dijaško strujo in na njeni podlagi pozneje politično stranko, ki naj ima za svoj kulturni program: Indiferentizem. Toda zgodovina ne trpi bastardov, in čim hitreje se vrši politični razvoj v slovenskem narodu, tem prej se je to pokazalo. Politične stranke, ki so niso od stare liberalne odlikovale v ničemer, razun da so zahtevale od inteligence nekoliko več delavnosti, pa so vendar hotele veljati za »objektivno nadstrankarske«, so že izginile. Ostala je še radikalna dijaška struja, kateri so pa tudi že pokazali pot njeni ustanovitelji. Vrnili so se, odkoder so izšli, namreč v liberalno stranko. In med dijakih jih je premnogo, ki slede temu vzgledu. Eni postajajo liberalci, drugi socialni demokrati, peščica idealnih radikalcev pa ne vé, ne kod ne kam. Da v ti razdrapanosti ne morejo delati kakor bi morali, ako si hočejo pridobiti tal med ljudstvom, je umevno.

Koliko nasprotje, ako pogledamo katoliško narodno dijaštvo! Njihov program je jasen in odkrit, brez kompromisov za omahljive in malosrčne — je odločno katoliški. Kakor kip iz ene skale izklesan se nam zdi, in kdor mu hoče pripadati, mu mora pripadati z vso dušo. To je program, ki izživlja boj, pa vzgaja značaje z neupogljivo voljo, vajene boja in dela. V 14 letih svojega obstanka katoliško-narodna dijaška organizacija ni nikdar izpreminjala svoje barve. Njenemu programu je odgovarjal nastop na zunaj in na znotraj vzgoja članov. Toda prav vsled te enotnosti in javnosti je katoliško-narodna struja od leta do leta naraščala, dasi počasi pa vendar z železno gotovostjo. In letos smo doživeli v Gorici krasno zborovanje slovenskega katoliškega dijaštva! Dvoje nas še posebno veseli, kar smo spoznali z zborovanja tega sestanka. Neomajno zvestobo do krščanskih načel in resnost, s katero gre naše dijaštvo na delo med ljudstvom.

Iz predsednikovega poročila povzamemo, da je priredila »Slovenska dijaška zveza« v zadnjem letu 36 predavanj in 1 poučen enotedenski tečaj za delavce. Ustanovila je v tem letu 5 javnih ljudskih knjižnic s čez 850 knjigami, ki vse izvrstno uspevajo. Člani »Zveze« so tudi sodelovali pri ustanavljanju izobraževalnih društev, pri urejanju društvenih knjižnic, pri petju, vprižarjanju gledaliških iger itd. Z novo ustanovljeno »Zvezo telovadnih odsekov« goji »Dijaška zveza« najožji stik. Mnogi izmed njenih članov so vstopili kot redni člani v telovadne odseke; skratka, naši dijaki se čutijo eno z vernim katoliškim ljudstvom, posebno z njega mladino. In da bo naše dijaštvo tudi v bodoče vstrajalo na tej poti, nas zagotavlja program, ki ga je razvil novi predsednik S. D. Z. ob svojem nastopu. Tudi v prihodnje mora delovati »Dijaška zveza« roko v roki s »Slovensko krščansko-socialno zvezo« in še posebej z »Mladeniškimi zvezami«. »Dijaško zvezo« čaka uprav ogromno delo. Poleg notranje organizacije, ki je že letos zahtevala nad poldrugi tisoč dopisov, bo treba misliti na to, da organizira sistematično delo med ljudstvom. Pokazala se je potreba poučnih tečajev, posebno med delavstvom. Tu ima S. D. Z. široko polje za svoje delovanje. In na obsejne kraje bo treba gledati z vedno paznejšim očesom. Kamorkoli pogleda dijak, povsod najde tla, kjer lahko razvije svoje mlade, sveže moči. Ravno v delovanju med ljudstvom najde naše dijaštvo ono dopolnilo k svojim teoretičnim študijam, ki zabrani, da ne postanejo iz posameznih suhoparnih in nervoznih birokrat, odtujeni zdravemu mišljenju ljudstva. Nasprotniki pobijajo klerikalnega zmaja, katoliško dijaštvo pa hoče vporabiti vse svoje sile v to, da sodeluje pri kulturni povzdigi slovenskega ljudstva, s katerim se čuti sorodno po krvi in po mišljenju.

Slavje v Logu.

(Dopis.)

Goriška in vipavska S. K. S. Z. sta imeli dne 6. septembra praznik, ki bo ostal vsem udeležencem v dobrem in koristnem spominu. Dogovorili sta se, da praznujeta letošnji papežev in cesarjev jubilej v srcu prelepe vipavske doline, pri Materi Božji v Logu.

Burja je pihala pretečeno soboto po vipavski dolini: bili smo v skrbeh za našo praznovanje. Toda naša nemila znanka burja nam je bila enkrat mila — razgnala nam je ponoči oblake in drugi dan vročino.

Lep dan je bil nad prostornim hramom Matere božje. Okrog svetišča stoje veličastni stari topoli, lahna burja je zibala njihovo listje. Od blizu in daleč so se začele zgrinjati množice ljudstva, prva so bila naša izobraževalna društva, prišla so vsa — 12 iz kranjske vipavske doline. Po cestah, potih in poljskih stezicah je prihajalo tudi ostalo ljudstvo iz vasi, da ob trumah, organiziranih po naših društvi, skupno zatrdi in prispeže svojo udanost in zvestobo našem sv. očetu in presvetlemu cesarju. V špalirju smo pričakovali gostov iz solčne Goriške. Prihajali so voz za vozom, vipavske gospodične so jim pripenjale šopke.

Pred cerkvijo je pozdravil goriške brate in sestre predsednik vipavske Zveze, gospod Valentin Marčič, nato je pozdravil deželni poslanec gospod Janez Lavrenčič z besedami in glasom, kakor zna samo on; odzdravil je v imenu Goričanov predsednik goriške Zveze, g. dr. Breclj, vipavski rojak.

Ogromno množica ljudstva je napolnila veliko svetišče Matere božje. Po vipavski dolini pa je odmeval v zadnjo vas

veliki zvon in naznanjal, da se je zbralo ljudstvo proslavljat Mater božjo, papeža in cesarja. V cerkvi je krasno govoril g. vikar Vuga iz Gorice. Govoril je o letošnjih treh jubilejih. Sveto mašo je daroval gosp. dr. Srebrnič iz Gorice, stregli so štirje uniformirani telovadci vipavskega odseka, na koru pa so peli vrli pevci iz Kromberga na Goriškem in iz Vipave.

Po službi božji so se podala društva na slavnostni prostor. Med dvema vrstama mogočnih topolov so se zbrala društva: S. K. S. Z. iz Gorice, tamburaško društvo iz Kamenj, katol. slov. izobraževalno društvo Batuje Selo, katol. slov. izobraž. društvo iz Kromberga pri Gorici, izobraževalna društva iz Ustij, Šturij, Planine, Budanj, Cola, Vrhopolja, Vipave, »Nanos« iz Goč, Slapa, Podrage, Št. Vida in Vrabč. Velika množica ostalega ljudstva je oklenila ta društva.

Predsednik vipavske Zveze, gosp. Marčič, otvoril zborovanje, spominjajoč se trojnega jubileja. Zbrali smo se, da se navdušimo in okrepimo za skupne koristi in ideale. Slabi smo razkropljeni, močni in strah sovražniku, če smo združeni. Pozdravlja dr. Žitnika (viharno pozdravljanje), dr. Breclja, nadučitelja Ravnika in druge zastopnike učiteljstva; navzoče katoliške akademike in vsa društva. V navduševalnih verzih je sklenil pozdrave.

Prvi je govoril državni poslanec dr. Žitnik ter mej živahnim pritrjevanjem proslavljat papeštvo in katol. cerkev kot zavetišče prave krščanske prosvete in napredka ter zavračal z zgodovinskimi podatki kot neutemeljene in zlobne napade verskih nasprotnikov. V nadaljnjem govoru je slavil presvetlega cesarja povodom 60-letnega vladanja. Nastopi dr. Breclj:

Malokdaj sem bil tako vesel kot danes. Imamo mnogo in le preveč slabosti, ki obujajo strast in po katerih boli rada glava, a ta slavnost ni taka. Prišli smo, da se navdušimo za skupne cilje. Bili smo si tuji in šele v zadnjem času smo se zavedli, da smo si bratje. Šele od zadnjega katol. shoda smo se zavedli, da smo vsi en narod. Ni moder tisti ki hoče žeti, ne da bi bil prej sejal. Združimo svoje ljudstvo in potem ne bo težko našega sovražnika premagati. Da ni došlo tako veliko število Goričanov, je vzrok, ker se praznuje tam gori pod Krnom spomin Sim. Gregorčiča.

Liberalcu je narod, ljudstvo, kar njemu koristi. Tako kakor ste vi na Vipavskem napravili red, tako hočemo napraviti red tudi mi na Goriškem. Pričakujem pa, da nas podpirate v zavesti, da smo vsi udje enega naroda, enega telesa. Če hočete varovati sebe, varujte svoje meje.

Navdušenje, kakršno je bilo na češkem katol. shodu, moramo zanesti tudi med naše ljudi.

Da si ohranimo našo lepo domovino našem narodu, moramo ohraniti zdravo in močno mladino in to hočemo doseči v organizaciji. Zahvaljuje se za tako ljubezniv sprejem in vabi na Mali Šmaren v Miren.

Predsednik predlaga brzojavne pozdrave na oba škofa in cesarja, ki se sprejmejo z velikim navdušenjem:

V Logu povodom cesarjevega in papeževega jubileja zborujoča društva vipavske in goriške zveze izražajo svojo udanost in neomahljivo zvestobo.

Po litanijah se je pričela ljudska veselica. Predsednik je bil dr. Breclj, ki pozdravlja novodošle goste, zlasti visokorodnega gospoda grofa Karola Lanthieri. Na odru so nastopali razni govorniki: dr. Breclj, jurist Natlačen je govoril o katoliškem dijaštvu in razmerah na univerzi. Govoril je deželni poslanec Lavrenčič in častno omenjal gosp. nadučitelja Ravnika kot pravega učitelja, ki se zaveda, da učitelj mora iti in delati z ljudstvom, ne pa proti ljudstvu. Rekel je približno:

Z veseljem sem pohitel k vam v to lepo vipavsko dolino z namenom, da izpregovorim tukaj v tem krasnem Logu na klasičnih tleh nekaj bodrilnih besed »o značaju naših društev«, ki so ustanovljena na podlagi krščansko-katoliškega naziranja za nadaljno izobrazbo našega, nam milega naroda slovenskega.

Značilno pač je, da nastopi tukaj v divni vipavski dolini v sedanjih burnih časih slovenski učitelj, ki govori kot tak javno v prilog katoličanstva in krščanstva. Upam, da sem pravo struno ubral s stališča vseslovenskega, ako trdim, da je poleg slovenskega duhovnika poklican tudi vsak slovenski učitelj pri naši organizaciji k sodelovanju, da poučuje, združuje in organizuje slovensko ljudstvo tudi izven šole, da ga toraj tem potom pripravlja v bojno vrsto za naše pravice!

In uprav v raznih naših društvi, osnovanih po načelih krščanske organizacije, nudi se učitelju lepa prilika, da pri društvenicah in društvenikih vzbuja in utrjuje s svojim sodelovanjem čustva za prave krščanske in kremenite značaje, ki bodo stalno vedno trdno in pogumno na braniku za pravice cerkvene in narodne in da se pri njih vzbuja in krepi ljubezen do Boga, ljubezen do naše divne in krasne domovine slovenske!

Naši ljudje naj se v svojih društvi navdušujejo vedno za rodno in lepo zemljo slovensko, opozarjajo naj se na bogastvo in prirodne zaklade, ki jih ima prelepa domovina naša, ki je bila vedno zvesto udana Bogu in cesarski rodbini!

Izvestno pa povdarjam, da smo pri snovanju svojih društev imeli, imamo in bodemo imeli še vedno pred očmi trojno načelo in sicer:

1. V naših društvi gojimo idejo krščansko; 2. idejo slovensko in 3. idejo demokratsko.

Nepozabni in slavni štajerski Slovenec, pokojni knezoškof A. M. Slomšek, je že povdarjal pri svojem zadnjem sestanku duhovnikov v Slatini, da moramo Slovenci biti in ostati pravi katoličani, udani Avstrijani in vneti Slovani. Tega načela držimo se i mi vedno in povsodi ter ostanimo zvesti veri svojih očetov, udani podaniki svojemu vladarju ter ljubimo vedno svojo lepo domovino slovensko! Če delujemo po geslu pokojnega škofa Slomška, pridemo gotovo do svojega zaželenega cilja — in naša mila domovina učaka gotovo boljših in srečnejših časov!

Ljudstvo naše je v obče in splošno značaja demokratiškega, in sicer na krščanski podlagi. V tem oziru mora priti do svojih pravic, katere zahteva po svojih zastopnikih v deželnih zborih, kakor tudi v državnem zboru.

Naših zastopnikov v vseh javnih korporacijah dolžnost je, da pri vsaki priliki povzdignejo svoj glas za koristi in napredek slovenskega ljudstva po geslu našega slavnega pesnika Simona Gregorčiča:

»Ne plaši se znoja, ne straši se boja,
Saj moško dejanje krepčuje moža;
A pokoj mu zdrave moči pokonča,
Dejanje mi ljubi in boj se pokoja!
Dolžan ni samo, kar veleva mu stan,
Kar more, to mož je storiti dolžan!«

Tako toraj, drage vipavske rojakinje, ljubi vipavski rojaki, vas prosim, da delamo vsi skupno po načelih pesnika Gregorčiča za duševni in gmotni napredek svojega naroda z geslom: »Z Bogom za narod«. V tem znamenju s pomočjo božjo ter nam prirojeno delavnostjo dosežemo svoje pravice, ki jih moramo končno tudi dobiti, za kar nam jamči ustava in zakon! (Navdušeno pritrjevanje.) Ljudstvo je z velikim zanimanjem sledilo govorom, kar priča, da tudi ono globoko razume, kako važna so vprašanja, ki so jih obdelovali govorniki. Nastopali so na odru kmečki fantje Bizjak iz Cola,

Božič iz Budanj, nastopila je tudi gdč. učiteljica Lucija Trampuš v imenu katoliško slovenskih učiteljic. Govoril je še gospod nadučitelj Ravnikar, gosp. vikar Vuga pa o Simonu Gregorčiču in povdarjal idejo, tolikrat povdarjamo od rajnega nam Simona: »edinost«. E dini — pridemo do cilja, sreče, slave, zmage. Gospodična Silvester je v verzih pozdravila zbrane:

Iz dna srca mi pride glas, navdušena pozdravljam vas, društva vas krščanska, društva vas slovanska. Saj sveta zveza družji nas, v ljubezni brate in sestre, v zavetju rajske tu Kraljice. Saj Ona vseh je Mati mila, ki nas ne bode zapustila. Pri Nji se navdušujemo, pri Nji se osrečujemo za delo, — narodu v korist. Namen je naš kristalno čist. Mi čemo, da slovenski rod v deželi svoji je gospod, in, da slovenski oratar postane vzorni gospodar. Mi čemo, da njegova vera nikjer, nikdar se ne zati- ra! Brezverstvo le se umakni stran, Slo- venec veren gre na dan! Slovenec veren izobražen, nikoli več ne bo poražen! Naj peklo bi nam zemljo treslo, naprej! Ne vniči nas vihar. Pozdravljeni! Naj naše geslo bo vedno: vera, dom in car!

Nastopili so tudi pevci. »Nanos« z Goč, iz Kromergera, Budanj, Vrhpolja, Vipave, Slapa. Pevovodje so lahko ponosni na svoje zборе. Vipavec in Goričan ima grlo za Gregorčičeve pesmi, ker pesmi pesnika, pete v južnem solncu, gredo človeku do srca, da mu zvenijo vedno v njem. Kako tudi ne? Pod našim soince so se rodile, med nami je bival njihov oče, naš brat in naš pesnik. Gospodična Ivanka Čuk nas je očarala s svojim krasnim solo-pet- jem. Vrli tamburaši iz Kamenj so pa iz- vrstno tamburali. Take veselice naše ljud- stvo še ni videlo. Stari možje, mladina, gospoda, stare mamice in dekleta, vse je bilo veselo in od srca radostno.

Ločiti smo se morali. Odhajali so bur- no pozdravljeni goriški gostje.

Nismo se mogli ločiti, dokler nismo izrekli tistega, kar je bilo v srcih vseh: »Drugo leto se zopet vidimo, dragi bratje in sestre iz Goriške in vipavske doline.« V slovo je govoril novi dekan vipavski, gospod Andrej Lavrič. In marsikdo se je v tem trenutku spomnil ranjkega nesreč- nega dekana. Nepozabnega Matija Erjav- ca, očeta in stebra našega dela v Vipav- ski dolini, ni bilo med nami, da bi videl svoje drage zbrane pri Mariji, globoko umevajoče njegovo delo za idejo krščan- sko, narodno in demokratsko.

Slavlje v Logu nam je porok in priča one nepremagljive moči katoliške misli, ki bode dala slovenskemu ljudstvu moč, da doseže časno in večno srečo.

Najnovejša politična poročila.

Prepovedano naseljevanje Japoncev na Havaju.

New York, 14. septembra. Po po- ročilih s Honolulu je japonski naseljevalni urad prepovedal nadaljne naseljevanje Japoncev v Havaju, češ, da je tam že dovolj delavnih moči.

Odprava vojnega stanja v ruskih vzhod- nih provinciah.

Peterburg, 14. septembra. Po carjevem ukazu je odpravljeno vojno stan- je v ruskih provinciah ob Vzhodnem mor- ju, ki so je namestili za ojačenim varstvom.

Po nekaterih okrajih jekaterinoslavske gubernije so podaljšali izredno varstvo.

Mulej Hafid odobrava algeciraško po- godbo.

Tanger, 14. septembra. Mulej Ha- fid je pisal diplomatskemu zboru, da pre- vzame Abdul Aziseve obveznosti osobito pa algeciraško pogodbo.

S francoskih vojaških vaj.

Chateauroux, 14. septembra. Inozemske častnike, ki so došli k velikim francoskim vojaškim vajam, je povabil višji voditelj vaj, general Delacroix k po- jedini, pri kateri je napil inozemskim čast- nikom-gostom. General Masson je v ime- nu vseh inozemskih častnikov izjavil, da bodo simpatično sledili vajam. Načelnik ruskega generalnega štaba Palič je napil prijateljstvu, ki veže Francoze in Ruse.

Reforme v avstrijski mornarici demen- tirane.

Dunaj, 14. septembra. Uradno se zagotavlja, da so izmišljena vsa poročila o nameravanih reformah mornarice.

Kolera v Galiciji.

Lvov, 14. septembra. Tarnopolj- ski mestni zdravnik je konstatiral kolero pri nekem ruskem izseljencu, ki je došel iz Novega Konstantinova. Gališko na- mestništvo je odposlalo takoj v Tarnopol dr. Krzyzanskega, ki je poročal, da po njegovem mnenju bolnik nima kolere, dasi so se opazili na njem vsi znaki kolere.

Kolera v Rusiji.

Peterburg, 14. septembra. V Ti- filisu je umrlo na kolero sedem oseb.

Španski kralj in kraljica v inozemstvu.

San Sabastian, 14. septembra. Španski kralj in kraljica zapustita koncem septembra San Sabastian. Odpotujeta v Monakovo, Draždane in Budimpešto.

AVSTRO - OGRSKA.

Burian ne odstopi.

K vesti »Sarajevoer Tagblatta«, ki je v posebni izdaji preročeval bližnji odstop državnega finančnega ministra barona Bu- riana, poroča »Hrvatska Korespondenca«, da se te vesti ne sme smatrati za resno. V kratkem se uresniči Burianov bosenski program; on si hoče postaviti v okupira- nih deželah lep spomenik; njegovega od- stopa v tem času ne žele niti na Dunaju, niti v Budimpešti.

Volivno gibanje v Dalmaciji.

V Imotskem, kjer je poslanec Perič odklonil kandidaturu, agitirajo demokratje za dr. Mile Vukoviča. Nadaljni kandidatje so: pisatelj Joso Bilič, dr. Mladinov in dr. Mazzia, odvetnik v Mostarju. V Šibeniku si stojita nasproti dr. Dulibić in dr. Iljadi- ca. V kmečkih obč. kaddirata dr. Katnič in dr. Krstelj. V Makarski kandidira hr- veška stranka O. N. Ribičića, pravaši žu- pana Klariča, demokratje pa dr. Werka. Predsednikom spljetske hrvatske stranke je izvoljen Vicko Milič.

Jesenko zasedanje ogrskega državnega zbora.

Ogrski državni zbor bo pričel zboro- vati dne 22. septembra. Pred vsem pred- loži vlada proračun, ki bo rešen že okto- bra. Meseca oktobra se tudi vložijo volivna preosnova.

CESARSKA VAJE NA OGRSKEM.

V Veszprimu in Hajmaskeru je že vse pripravljeno za cesarja, nadvojvode in za njihove dvorjane. Dne 13. t. m. je došlo že višje vodstvo vaj s 25 člani prostovoljnega avtomobilskega zbora.

SESTANEK IZVOLSKEGA Z AEHREN- THALOM.

Baron Aehrenthal se snide z ruskim zunanjim ministrom Izvolskim. Državnika se razgovorita o nadaljnjem postopanju v Turčiji.

ARETACIJE NA HRVAŠKEM.

Zaprli so v mestu Skradu v vojniškem okraju učitelje Srbe: Petra Petrovića, Va- so Latača v Vrginmostu, Momčilovića v Stipanu, Nikolo Milića v Stipanu, Antona Crnića v Kirinu in Gjuro Jovanovića v Brdici, vse zaradi veleizdaje.

NOTRANJJI POLITIŠKI POLOŽAJ.

Inomoški rektor je ukazal, da se smejo nositi znamenja na inomoškem vseučilišču le z dovoljenjem senata. Dovoljenje obdrže člani onih dijaških društev, ki so smela no- siti znamenja do zimskega semestra 1907-1908. Za zdaj ne namerava senat dovoliti na novo nositi znamenja. Rektor je, ne da bi ju imenoval, mislil na novi dve katol. dijaški društvi. Katoličani brez dvojbe ne preneso mirno novi krivični udarec na enakopravnost katoliškega dijaštva po na- dute inomoškem rektorju. — Nemški svobodomiselní poslanci zborujejo dne 20. t. m. v Gradcu. Posvetovanj se udeležijo tu- di nemški minister-krajan Prade.

TURČIJA.

(Poraženi Kurdi. — Razžaljen bolgarski diplomatski agent. — Protiuradniške de- monstracije na Libanonu.)

Glavarja Kurdov Ibrahima so porazile turške čete. Ibrahim je bežal proti Evfra- tu. Turki so izgubili 17, Kurdi 100 mrtvih. — K dineju zunanjega ministrstva ni bil povabljen bolgarski agent Gešov. Bulgar- ska vlada mu je naročila, naj odpotuje, če bi ga ne povabili. — Na Libanonu so bile protiuradniške demonstracije, pri katerih so bile ubite štiri osebe.

NOVI KRVAVI BOJI V TEBRISU.

Dne 12. t. m. se je vršil krvav boj v Tebrisu med revolucionarji in Maku jez- deci, ki so došli s 6 topovi. Udrli so v me- sto, a končno so jih revoluciji pregnali. Maku jezdecji so se umaknili proti Ma- randu.

DEMISIJA DANSKE VLADE.

Golufije bivšega danskega justičnega ministra Aibertija so povzročile, da je iz- ročil ministrski predsednik Christensen kralju demisijo. Christensen je izgubil za- upanje, ker se je zavzemal za Albertija, dasi ga je zaradi poverjenj že napadalo časopisje.

Dnevne novice.

— Družba sv. Cirila in Metoda je se- daj v rokah liberalnih pristašev in vsled tega tudi ni treba več zabavjanja proti iz- rabljanju družbe v klerikalne namene, proti šolskim sestram, proti svetniški sliki na kolekih itd., ampak sedaj je umestna pesem sloge in sprave, da se nerazsodnim ljudem

vrže pesek v oči. To pesem so tudi že peli na občnem zboru v Ptuj. A samo pesem smo slišali, dejanja niso sledila. Odbor ostane po svoji pretežni večini v liberalnih rokah. Na shodu so bili ljudje, kakor dr. Rosina, dr. Ploj, ki so v besedah tako radi složni, a tudi ti niso svojega upliva upora- bili v dejansko slovo. Vsled izrazitega strankarstva v društvu postajajo Ciril- Metodove podružnice, posebno na Štajer- skem, torišča za liberalno politiko in agita- cijo, in dokler se sedaj vladajoči sistem v družbi ne predruči, ostali bomo pri str- ni. Na shodu »Svobodne Misli« v Ljubljani so se Ciril-Methodove podružnice odkrito označile kot svobodomiselné korporacije. Sicer se to res ni zgodilo od oficijelne str- ni, vendar pa od take, ki je zmožna vedeti, kakšen duh v družbi veje. Kako se bo po- tem družbi godilo, izučila bi jo lahko skup- ščina v Ptuj. Ako bi tam ne branilo naše katoliško kmečko ljudstvo bojazljivih libe- ralnih slovenskih škricov pred nemškimi surovostmi, bi skupščina bila razbita. Kier je v istini treba odporne sile, najti je le v naših vrstah.

— Shod se je vršil včeraj dopoldne v Kamni Gorici ob obilni udeležbi. Govorili so drž. poslanec Jožef Gostinčar, Iv. Pod- lesnik in dr. Lovro Pogačnik.

— Štrajkarske shode je sklical vče- raj »Slov. katol. delavsko društvo« zju- traj v Sostrem, pri Devici Mariji v Polju in na Preski. Govorili so na njih: Ivan Nep. Gostinčar, Franc Ziller, Anton Jeriha in M. Moškerc. O shodih še poročamo.

— Socialni demokrati kandidirajo za deželnozorske volitve za Istro v I. okraju splošne kurije (Milje, Koper, Izola, Piran) sodruga Franca Zorzenona, učiteja v Mi- ljah.

— Predavanje se je vršilo včeraj v Dolu pri Lazah v ondnotnem izobraževal- nem društvu. Predaval je F. Terseglav o »Kmečki zvezi« in njenem pomenu za go- spodarsko, politiško in kulturno povzdigo kmeta.

— V knezoškofijskem zavodu v Št. Vidu se začne šolsko leto 1908/9 dne 18. septembra; v četrtek, 17. septembra mor- ajo učenci priti v zavod in se zgledati pri ravnateljstvu.

— Spominska plošča Simonu Gregor- čiču na rojstni hiši v Vrsnem je iz krasno brušenega marmorja in je 1-25 m dolga ter 0-87 m visoka. Na plošči je sledeči napis:

V tej hiši se je rodil 15. ok. 1844. l.

pesnik

Simon Gregorčič.

Umrli je v Gorici 24. novembra 1906.

Ozidje, ki si zmožno bilo,

da velepevca si rodilo,

ti, ako še takó si malo,

na vek se boš veliko zvalo.

— Neumnost liberalnih učiteljev je znana, toda tuintam bruhne posebno krep- ko na dan. V »Soči« so bobnali na učitelj- ski shod s posebno močnimi udarci. Ta list je zapisal v svojem bobnečem pozivu tudi to cvetočo neumnost: »Sežigati sicer ne morejo več liberalnih učiteljev, ker časi take inkvizicije so minuli...« Kdaj in kje, odkar stoji svet, pa so sežigali liberalne učitelje? Svetovna zgodovina ne pozna takega slučaja. Škoda bi bilo za vsak ko- šček lesa, ki bi žgal liberalnega učitelja.

— Monsignor Fr. Bulić je obhajal dne 11. t. m. v Spljetu petindvajsetletnico ar- heološkega delovanja, v ozkem krogu svojih najbližnjih prijateljev. Velikemu učenjaku naše najsrčnejše čestitke!

— Zadružni sestanek se je vršil 10. t. m. v Dornbergu na Goriškem. Obnesel se je prav dobro. Zastopanih je bilo 18 zadrug. Iz poročil posnemamo, da »Go- riška zveza« šteje 40 rajfajzenovk, 4 po- sojilnice drugega sistema in 13 drugih go- spodarskih zadrug.

— Občni zbor »Društva krščansko mislečega učiteljstva« na Goriškem. Dne 3. t. m. so se začeli zbirati člani »D. K. M. U.« ob 10. uri v prostorih restavracije »Central« k občnemu zboru. Število ude- ležencev je čimdalje naraščalo, dokler se ni napolnila dvorana. Besedo dobi društve- ni tajnik gosp. Likar. Izvajal je nekako: Prvo društveno leto je pri koncu. Koliko hudih napadov, koliko smo morali prene- sti v tem času. Pokazala pa je ob tej pri- liki častita duhovščina, kako visoko cení ono učiteljstvo, ki je voljno delovati z njo na kulturnem in narodnem polju. S proti- duhovniško gonjo liberalno učiteljstvo na- bo ničesar doseglo. Mnogokrat se pripeti, da pade učitelj v grob, katerega duhovni- ku koplje. Svobodomiselnó učiteljstvo je ustanovilo te počitnice v Pragi zvezo vseh slovanskih učiteljskih društev. Umevno je, da je ta korak še bolj poostрил nesoglasje med nami ter ga potencial do nasprotstva. Ločijo nas načela. Srednja pot je izginila. — Društveni odbor se je trudil v tem letu, kolikor mogoče utrditi katoliško mišljenje v vrstah učiteljstva. Pri tem pa ni preziral splošnih stanovskih interesov ter v ta na- men napravil marsikak važen in umesten

korak. Svoje delovanje je razvil v dva- najstih sejah. Poseben odsek proučuje za- kon, s katerim bi se omogočilo učiteljskim zastopnikom v okr. šol. svetu brez ovire odločno zastopati interese vsega učitelj- stva in posameznih članov. Nujna potreba je tudi, da se število zastopnikov pomnoži ter dobe tudi učiteljice svojo zastopnico. Načrt zakona bo baje v kratkem dovršen, na kar se ga izroči našim poslancem, da ga uveljavijo. Uvaževaje važnost stika šo- le z domom, je priredilo društvo roditelj- ske sestanke v Kanalu, Mirmem in Rihem- berku. Pri shodu v Kanalu je prišlo do bur- nih prizorov. Pri roditeljskih sestankih nam je šla posebno na roko častita duhovščina, za kar se ji na tem mestu zahvaljujem. Tu- di na nadaljno izobrazbo članov se je ozi- ralo. Odbor je ukrenil vse potrebno, da se bodo vršila v bodoče strokovna predava- nja. Društvena knjižnica prične delovati šele prihodnje leto. Omeniti moram nada- lje, da je javil odbor pristop našega dru- štva k »Zvezi avstr. katol. učiteljskih dru- štev«. Ta organizacija šteje sedaj 25 zvez s 4198 člani. V doglednem času zaprične- mo tudi akcijo za ustanovitev zveze slo- vanskih katol. učit. društev. V zadnjem ča- su svojega poslovanja je imel odbor zelo težko stališče. C. kr. okr. šol. svet je osten- tativno prezrl pri zadnjem nameščenju vse člane našega društva. Zategadelj se je ču- til odbor primoranega vložiti pri visokem deželnem šolskem svetu pritožbo proti kr- šenju zakona od strani te korporacije. Ob- žalujemo sicer, da pade senca radi tega tudi na nekatere člane okr. šol. sveta, ka- teri niso krivi, da se je moralo to zgoditi, toda s slabimi morajo večkrat trpeti tudi dobri. Ker je pritožba utemeljena z raznimi kričečimi slučaji, si dovolim isto prečitati, da uvidi slavni zbor, kako se nam godi, ker se nas je zaznamovalo s črno piko. Prečita pritožbo uloženo na dež. šolski svet. Odbor mora zastaviti svoj vpliv za najmanjšo krivico, ki se pripeti našim udom. Nikdar ne sme odnehati, tudi če ima šele upravno sodišče priznati članu, kar mu gre po pravici. Č. g. Abram prosi be- sede in predlaga sledečo resolucijo: Člani »Društva Krščansko Mislečega Uči- teljstva«, zbrani na občnem zboru, ostro obsojajo protizakonito postopanje goriške- ga okrajnega šolskega sveta pri namešče- nju učiteljstva ter zahtevajo: Visoki dežel- ni svet razveljavi takoj vsa nezakonita imenovanja goriškega šolskega sveta, od zadnjih dveh let sem ter zapovej označeni oblasti takojšnji razpis natečaja za defini- tivno nameščenje, v smislu dež. zakona iz leta 1906. Ob enem zahteva občni zbor od šolskega sveta povsod in v vseh zadevah popolne enakopravnosti katoliško misleče- ga učiteljstva z drugače mislečimi. Reso- lucija je bila sprejeta z velikanskim navdu- šenjem soglasno. — Blagajnik naznani v svojem poročilu, da je imelo društvo v pr- vem letu 409 K 86 vin. dohodkov in 203 K 39 vin. stroškov. V gotovini ima društvo 206 K 47 vin. Od tega je naloženih 200 K pri »Centralni posojilnici«. Predsednik po- zove na to zborovalce, naj preidejo k četrti točki dnevnega reda. — Voli- tev odbora. Resultat je bil sledeči: pred- sednik Ant. Rustja, nadučitelj, Bate; pod- predsednik J. Balič, učitelj, Vrh-Rubije; odborniki: J. Abram, kurat, Bilje; Ciril Vuga, stolni vikar, Gorica; L. Likar, nad- učitelj, Ozeljan; A. Vodopivec, nadučitelj, Kojsko; M. Cej, učiteljica, Bilje; E. Bla- žica, učiteljica, Grgar. Namestniki: Fr. Franke, vikar, Osek; E. Makuc, učiteljica, Gorica; J. Beningar, ravnatelj, Gorica. —

— Gregorčičev nagrobnik je delo do- bro znanega domačega umetnika gospoda Bitežnika iz Gorice, kateri je že pri nate- čaju za Prešernov spomenik v Ljubljani dobil drugo nagrado. Njegovo delo je med drugim tudi kip slavnega Dalmatinca N. Tomaseo v Šibeniku in znanega sloven- skega junaka A. Čehovina v Branici. Gregorčičev nagrobnik je ves iz čistega karar- skega marmorja in je visok nad štiri metre. Sloni ob altarski steni cerkve na pokopa- lišču pri sv. Lovrencu in je obrnjen v smeri proti rojstnemu kraju, proti Vrsnu. Spome- nik je iz treh delov z malim križem na vrhu. Zgornji nosi medaljon pokojnega pes- nika v nizkem pridvigu, pod medaljonom visi na festonu pesniški emblema, lira brez strun. Pod medaljonom se v zlatih črkah blešči napis: Simon Gregorčič. Srednji del predstavlja veslarja v malem čolničku, ki se trudi, da bi na razburkanem valovju rešil čolnički pogina. Pod veslarjem je napis: »Naš čolnič pogube otmimo!« Umljivo je, da čolnič v razburkanem morju pomenja slovenski narod. Srednji del je izdelan v visokem reliefu. Spodnji del, postament, nosi dva medaljona iz brona, ona na levi, s kelihom, je svečeniški znak, kot pedant k temu je na desni strani medaljon s tremi cveticami — vera, upanje, ljubezen. Okoli groba je jako okusna ograja.

— »Delavski tovariš«, krščansko- socialni tednik za goriško delavstvo, je prenehal.

— **Iz Spodnje Šiške.** Slavnost blagoslovljenja nove ljudske šole in proslavitev 60letnega vladanja njegovega Veličanstva cesarja Fran Josipa II. vršila se je včeraj jako sijajno. Dopoldan je bila sv. maša na prostem pred novim šolskim poslopjem. Sv. mašo je daroval č. o. Hugolin Sattner, župnik frančiškanske cerkve. Maše se je udeležil deželni predsednik baron T. Schwarz in zastopnik okrajnega glavarstva vladni tajnik Domicelj, dalje zastopnik okrajnega šolskega sveta, korporativno pa krajni šolski svet, občinski odbor, vsa društva šišenska s svojimi zastavami in šolska mladina. Pri maši je pel mešani zbor šišenske »Čitalnice«. — Po sveti maši je imel č. o. Hugolin Sattner govor, v katerem je krasno slikal veliki današnji pomen za duševni razvoj mladine. Na to jo govoril deželni predsednik baron Teod. Schwarz, rekši, da je z veseljem pohitel v Šiško, kjer se danes otvori nova ljudska šola in da je ta dan še tembolj pomenljiv vsled tega, ker se je otvoritev nove šole zvezala s proslavo 60letnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja Fran Josipa I. Po govoru deželnega predsednika je izročil načelnik krajnega šolskega sveta Viljem Maurer ključke nadučitelju Javoršku, kateri je nato v svojem govoru v imenu učiteljskega občinstva, da bodo prevzeto nalogo v novem šolskem poslopiju vestno izpolnjevali, dasiravno je ta naloga težka. Obljubil je, da bode učiteljsko gledalo na to, da bode izročena jim mladina v versko-nravnem duhu vzgojena. Zahvalil se je vsem korporacijam in javnim funkcionarjem za ves trud, ki so ga imeli pri zidavi tega lepega novega poslopja. Svoj govor pa je zaključil s trikratnim »Slava« klicem na Njegovo Veličanstvo cesarja Fran Josipa I., kateri je zaščitnik in največji pospeševatelj šole. — Mlada deklica pa se je v imenu učenec in učencev v krasnem govoru zahvalila visokorodnemu dež. predsedniku za novo šolo, ter mu izročila v znak udanosti šopek cvetic. Po blagoslovu se je vršil ogled novega poslopja in bilo je obilo pripoznanja, da je stavba krasno in moderno izdelana, kar je tudi v posebno čast stavbenemu mojstru D. Batteliniju. Popoldan se je vršila na Reinighausovem vrtu slavnostna veselica. Obisk je bil jako dober. O veselici sami se mora reči, da je povsem uspela. Veselico je posetila tudi pokroviteljica, visokorodna baronica Karla Schwarzova in gosp. deželni predsednik baron T. Schwarz, dalje vladni svetnik grof Chorinski s soprog. Slavnostni govor je imel g. učitelj Bregar, v katerem je slikal razvoj šolstva. — Zabava je bila neprisiljena in upati je tudi, da bode v finančnem oziru popolni uspeh.

— **Dr. Felice Venezian †.** Povodom smrti voditelja tržaških italijanskih liberalcev je imel mestni svet v soboto izredno sejo. Župan dr. Sandrinelli je imel spominski govor. Za njim je govoril v imenu Slovencev dr. Rybař, ki je naglašal, da so tudi Slovenci občudovali Venezianovo neumorno energijo in navdušenost, ki se je z njo bojeval za svoje ideale. Nato je imel mestni svet soglasno sklenil, da se ima vršiti pogreb (danes) na občinske stroške. Na krsto položi mestni svet venec. Na pokopališču bo govoril član predsedstva mestnega sveta spominski govor. V posvetovalnici postavijo Venezianov doprnski kip in vzdajo spominsko ploščo. Ulico Fontana in eno ljudsko šolo poimenujejo po Venezianu. S stolpa mestne hiše plapa v črno zavita zastava na pol droga. — Venezian je bil rojen leta 1851 v Trstu. Obiskoval je nižje razrede tržaške državne gimnazije, višje pa na takrat ustanovljeni italijanski mestni. Pravo je študiral v Padovi in na Dunaju. Leta 1872 je nastopil advokatsko prakso. V občinskem svetu je bil od leta 1882 do 1889 ter od 1893 do smrti. Največji njegov uspeh je bil, da je vzel leta 1897 Slovencev okoličanski državnozborni mardat. Deset let pozneje se je moral pogajati s Slovenci radi volivne preosnove.

— **Umrl je v Trstu** predsednik višjega deželnega sodišča, Adalbert Gertscher.

— **Prvi sneg.** V Kranjski gori so včeraj dobili prvi sneg. Komaj sto metrov višje nad nami ga je precej padlo. Zjutraj je bil občutljiv mrz. Solnce danes menda še ne bo vzelo snega; ga je preveč.

— **Tovorni vlak se ustavil.** Te dni se je tovorni vlak, ki je vozil proti Ljubljani ob 7. uri pri podzemeljskem rovu blizu Goni pri postaji Šmarje-Sap in Škofelja iz dozdaj še ne pojasnenega vzroka ustavil. Na lice mesta došli železniški čuvaj je našel na tiru zmečkani železni vijak, kakoršnega se rabi za pritrjevanje železnih tečajev. Ker so železniški delavci imeli istodobno na tem mestu ravno tako opravilo, je mogoče, da so ti pozabili na strani proge to železo, katerega so potem najbrž otroci našli ter ga nesli na tir. Ker bi se bila lahko pripetila velika nesreča, se po storilnih poizvedbah.

— **C. in kr. eskadra** se je vrnila v Pulj, kjer se vrše do 15. t. m. vaje v izkrcavanju in streljanju.

— **Občinske volitve v Pomjanu** v Istri so razveljavljene. Seveda velika žalost v lahonskem taboru.

— **Polžušen samoumor.** Prošli petek je skočila v Pulju 18 let stara Antonija Linorello z okna prvega nadstropja štiri metre globoko. Spravili so jo v bolnišnico. Vzrok ni znan.

— **Nove železnice v goriški deželi.** Med drugimi vladnimi načrti za povzdigo blagostanja v naši deželi je tudi načrt zgradbe novih železnic, in sicer črta Gorica-Cervinjan, Sv. Lucija-Kobarid in Sv. Lucija-Idrija. Za prvi dve se že izdelujejo splošni načrti, tretja pride novembra meseca na vrsto. Naše čitatelje bo gotovo zanimal glavni načrt proge od Sv. Lucije do Kobarida. Po tem načrtu pelje proga od Sv. Lucije skozi Modreje v Tolmin; od tam na levem bregu Soče prek Gabrij, Volarij, Selišč do Kamna, kjer preskoči na desni breg Soče in od tam prek Idrskega v Kobarid. Dosedaj so projektirane postaje v Tolminu, postajališče v Doljeh ali Gabrijah, postaja na Volarijah, na Kamnem, Idrskem in v Kobaridu.

— **Načrti za uravnavo Soče** in njenih pritokov od Bovca do Srpence in od Kobarida do Tolmina so izgotovljeni. V torek prihodnjega tedna ob 9. uri zjutraj se zbere v poslopiju okrajnega glavarstva v Tolminu komisija, sestavljena iz zastopnikov raznih uradov in ministrstev, ki prehodi ves dotični svet in bo presojala, ali odgovarjajo načrti svojemu namenu. Obhod bo trajal, kakor se prevede, ves prihodnji teden.

— **Povodom cesarskih vaj na Ogrskem** odklanjajo ogrske državne železnice vsprejemanje tovarnega blaga, izvzemši živino in lahko se pokvarjačo stvari na in čez proge Czeldömölk-Szeshefahervar-Sarboğard, Szeshefahervar-Jutasgyör-Jutas-Veszprem, Jutas-Dombóvár počenši s 18. do vstevšega 21. kimovca. V istem obsegu odklanja tudi južna železnica na ogrski progi Budimpešta-Zakany sprejem tovarnega blaga od 17. do 21. kimovca. Vse imenovane pošiljatve se tedaj v avstrijskih postajah že od 14. t. m. do vstetega 20. t. m. ne sprejemajo.

— **Demantno poroko** sta obhajala v Vrtovinu na Goriškem Anton in Terezija Štibil v soboto, 29. avgusta. Vršila se je ob tej priliki lepa cerkvena slavnost.

— **Dražje obleke.** Krojaški mojstri v Št. Pavlu v lavantinski dolini so povišali cene svojemu delu za 10 odstotkov.

— **Jubilejna procesija.** Ponedeljek, 14. t. m., pojde na Sv. Goro slovesna procesija iz cele goriške dežele v spomin 50-letnega mašništva sv. očeta in 60letnega vladarskega jubileja cesarjevega.

— **Ljubeznjivo ženo Nežiko** ima gostilničar Janez Petrič, po domače Sever, v Gumnišču. Iz same prijaznosti mu je porinila v soboto večer dvakrat po pet centimetrov globoko nož pod rebra in mu ranila pljuča. Mož je v smrtni nevarnosti in zdravnik ima malo upanja, da bi ozdravel.

— **Volitev župana v Mavčicah** Pri volitvi župana dne 6. t. m. je bil iznova izvoljen županom Fr. Kuralt, posestnik, pristaš S. L. S.

— **Slana.** Pretekli teden in včeraj je po polju in travnikih med Smlednikom, Medvodami in Mavčicami ležala slana, ki je ajdi dokaj škodoliva.

— **Sneg** je pobelil od sobote na nedeljo vrhove Karavank in kamniških planin. Triglav ga ima blizu doli do sedla. — Pri nas se je ozračje ohladilo od +16° na 9° R.

— **Župno cerkev v Rovtahu** pri Logatcu so znotraj preslikali in nekaj olepšali. Barve so v nji dozda res po vseh stenah »upile«. Z dvema se dá čedno prenoviti, čemu tisto mazanje po stenah.

— **I. Toča.** Včeraj zvečer so se med Krašnjo in Lukovico nagloma raztegnili sivi oblaki in začela je padati toča, debela kakor lešniki, tako da je bilo hipoma vse polno po cestah. Po polju je napravila mnogo škode.

Štajerske novice.

— **š Celje.** Nedeljski »Slovenec« je presenetil široko celjsko javnost z zanimivo notico, da bo pri bodočih deželnozbornskih volitvah kandidiral g. Jošt kot samostalni agrarni kandidat. Vse slovensko Celje se je burno zasmejala, ko je čitalo to vest. Vsa čast pred lepo brado g. Jošta, ampak njegova samostalna agrarnost ali agrarna samostalnost tudi pri volitvah ne bo vlekla.

— **š Mladeniški shod** se vrši 20. septembra v Poljčanah pri g. Gajšku. Cerkevna slavnost se začne ob 10. uri predpoldne, popoldansko zborovanje ob polu dveh. Mladeničnem okoliških župnij še enkrat kličemo: agitirajte za shod, ker se posebna vabila ne bodo razpošiljala.

Ljubljanske novice.

— **I. Cesarjev spomenik,** ki se odkrije v nedeljo, dne 4. oktobra t. l., ob 11. predpoldne s posebno slavnostjo, dojde prihodnje dni v Ljubljano. V parku pred juštično palačo postavljajo zdaj kamnoseki podstavek za doprso soho. Visočina cellega spomenika s podlago vred bo znašala okolu 4 metre.

— **I. Staršem slovenskih realcev!** Nemci proglašajo navadno ljubljansko realko kot nemški zavod, čeravno je bilo v šolskem letu 1907/8 na realki poleg 277 Slovencev, le 200 Nemcev. A še med temi nahajamo veliko število pristnih Slovencev. Pri vstopu v ljubljansko realko se dogaja namreč čestokrat, da vpisujejo nezavedni starši sinove v nemške A-oddelke, da bi se otroci naučili več nemščine. A pri tem ne pomislijo, da je v B-oddelkih učni jezik (razun pri veronauku v 1. in 2. razredu) istotako nemški in da se v B-oddelkih dijaki še uče obvezne slovenščine, medtem ko pozabijo v A-oddelkih pravilno slovenski pisati in brati. Po kranjskem realčnem zakonu je predpisano, da smejo A-oddelke le Nemci (ali drugi Ne-slovenci), B-oddelke le Slovenci obiskovati (ali taki Nemci, katerih starši izjavljajo, da želé obvezni pouk slovenskega jezika). Ako vpisujete torej otroke v A-oddelke, jih učite zaničevati materinščino, vzgajate jih v »neznačajnike«. Zato zahteva vaša čast, slovenski starši, da vpišete sinove le v B-oddelke (oziroma v C-oddelke) ljubljanske realke. Z imeni tistih »Slovencev«, ki vpišejo svoje sinove kot »Nemce«, pa pridemo na dan!

— **I. Seja odbora »Ljubljane«** danes ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih.

— **I. Društvo odvetniških in notarskih uradnikov** za Kranjsko je imelo v nedeljo, dne 13. t. m., v restavracijski dvorani hotela »Južni kolodvor« (Seidl) izredni občni zbor. Zborovanje je otvoril društveni predsednik g. Bl. Kamenšek in predstavil zastopnika vlade ter pozdravil došle društvenike in odposlance časopisja. Ko je imenoval zapisnikarjem g. Avg. Petriča, overovateljem g. Stora in g. Čebula ter rediteljem g. Hirschmana in g. Schifferja, je prešel k dnevnemu redu, kojega bistveni del je bilo poročilo o bližajočem se stanovskem zborovanju na Dunaju ter volitev delegatov k zborovanju in v državno organizacijo. Dne 11. oktobra t. l. bo zborovanje državne organizacije na Dunaju. Na predvečer zborovanja vršil se pa bode velik demonstrativni shod. Rešiti se mora substitucijsko vprašanje in definitivno določiti namestni penzijski zavod. K temu morajo prispevati vsa društva iz cele države. Ako se društvo udeleži zborovanja na Dunaju po delegatih, jih določi društveno vodstvo. Pri nadomestnih volitvah je bil v odbor izvoljen soglasno g. Josip Habe, odvetniški uradnik v Ljubljani. Pri slučajnostih je gospod Est opozarjal na mlačnost nekaterih tovarišev do lastne stanovske organizacije ter nasvetoval društvenemu vodstvu, da se poprime podrobneje organizatoričnega dela. Nato je društveni predsednik zaključil z običajno zahvalo za obisk.

— **I. Skromen človek** je vsekakor znani ljubitelj jeruša, Ferdinand Göck. Lahkoživ in flegmatičen, jezikav in prismojen, kadar ga »lemi« po ulicah, sicer pa ponižen kakor ovca in skromen do skrajnosti. Obleko nosi toliko časa, da z njega skapa, ni mu mar za vrvenje po mestu, raduje se njegovo srce le takrat, kadar sedi pri polnem frakelnju. Ni mu mar, kar bo jutri, kakor ptič na veji, živi brez skrbi samo za danes. Ker je vedno proti večeru »nadelan«, ga tudi nihče ni več maral v stanovanje in češče je prenočil pod kakimi stopnjicami. Ne, da bi bral dnevnike, prav dobro vé, kdaj umrje kak dobronik revežev in nikoli ne zamudi časa, da ne bi prišel na lice mesta, kjer se deli revežem denar. Sicer se pa živi tudi od tega, da nosi strankam reči na dom, ki so jih nakupile pri starinarjih, vsled česar se je na Sv. Jakoba nabrežju popolnoma udomačil. Podnevi se naslanja na ograjo pri Ljubljani, za prenočišče si je pa izbral tam veliko staro omaro, v katero mu je neka usmiljena starinarica dala na razpolago blazino in odejo. Včasih preje, včasih pozneje, ura mu ni gospodar, jo priložnosti v svoj dom, se zaklene v omaro, nakar med godrnjanjem sključen zaspi kakor jež. Ko se zjutraj zopet prebudi, ne pogleda ne po vodi, ne po brisači, marveč vstane, zapre omaro in čaka pri ograji nadaljnega zaslužka. Tako mu potekajo dnevi in tedni v zadovoljnem življenju. Sklenil je trdno, da se, kakor Diogen od soda, tudi on ne loči od ljubljene omare, sosebno še, ker mu jo je lastnica radovoljno prepustila v poljubno razpolago, vsled česar se menda čuti najsrečnejšega na svetu.

— **I. Poskušen samoumor.** Svoj čas smo poročali, da se pograša 45-letni oženjeni čevljar Ivan Bergant, stanujoč na Karolinski zemlji št. 50. Bergant, ki je zelo udan

žganjepitju, se je pred nekaj dnevi zopet povrnil na svoj dom in mislilo se je, da se poboljša. Toda stara navada ostane železna srajca. Ko je šel včeraj zjutraj čez sv. Jakoba most, je bil že zopet nadelan. Prišedši do srede mostu je skočil v Ljubljani. Voda ga je nesla dvesto korakov dalje proti bregu. Strojvodja Alojzij Šibovec in stražnik Rudolf Aplenc sta mu prišla na pomoč in ga že nezvestnega potegnili iz vode. Berganta je potem vzela v zaščito policija.

— **I. Pes popadel** je na Marije Terezije cesti zasebnega uradnika g. Ivana Krakerja ter ga podrl na tla. Kraker se je pri padcu na levi roki in hrbtu poškodoval. Lastnik psa je znan.

Telefonska in brzojavna poročila.

KATOLIŠKI SHOD V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 14. septembra. Tukaj se je otvoril 8. katoliški shod. Pri otvoritvi je govoril grof Josip Maylath. Evharistične procesije se je udeležilo 20.000 oseb, med njimi skoro vsi škofje, minister na kraljevem dvoru grof Aladar Zichy, njegov oče, voditelj ogrske ljudske stranke itd. Socialni demokratje, ki so priredili protishod, so procesijo čakali v Andrassyjevi ulici in jeli metati na udeležence kamenje in blato. Policija in konjenišvo je moralo potegniti sablje in mahati po rdečih buticah, da je napravilo red. Zaprli so 50 oseb. Red se je kmalu vpostavil, nakar je velikanska procesija nemoteno se pomikala naprej. No svojem shodu so socialisti tožili o napredku »reakcionarcev«.

VELESRBSKA ZAROTA.

Zemun, 14. septembra. Tukajšnja policija je aretirala nekega srbskega vseučiliščnika in nekega Srba iz Bosne, ki sta na sumu, da sta zapletena v velesrbsko zaroto.

MILOVANOVIČ-AEHRENTHAL.

Dunaj, 14. septembra. Danes je tukaj konferiral dr. Milovanovič, srbski minister za zunanje stvari, z baronom Aehrenthalom.

NESTLÉ-jeva

moka za otroke

Priznana redilno sredstvo

Za zdrave in bolne otroke kakor tudi za bolne na želodcu.

Obvaruje in odstranjuje otročjo drisko in bluvaje črevesni katar.

Knjižica: Otroška hranitev zastoj pri NESTLÉ

Dunaj I. Biberstrasse 11.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
12	9. zveč.	733'2	14'0	moč. szah.	nevihta	
13	7. zjutr.	37'6	8'0	brezvetr.	del. jas.	5'2
	2. pop.	38'9	16'4	sl. jvzh.	del. obl.	
	9. zveč.	42'4	10'0	-	del. jasno	
14	7. zjutr.	45'3	4'2	sl. svzh.	del. obl.	0'0
	2. pop.	44'1	17'3	brezvetr.	jasno	

Srednja včerašnja temp. 11'5°, norm. 15'2°

Glavna zaloga:
Ilekarna Ub. pl. Trnkóczy
:: Ljubljana. ::

Specialiteta za kadilce.

Primarius
dr. V. GREGORIČ
Ljubljana

kronska ☞ ☞
ustna ☞
voda

EUODIN

(Zakonito zavarovan.)

Specialiteta za kadilce. ☞

10 do 15 kapljic v kozarec vode. ☞ ☞ ☞

Cena 2 kroni.

Specialiteta za kadilce.

Glavna zaloga:
Ilekarna Ub. pl. Trnkóczy
:: Ljubljana. :: 1898 23

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 12. septembra.

Pšenica za oktober	11.32
Pšenica za april	11.61
Rž za okt.	9.42
Oves za okt.	8.92
Koruzna za maj 1. 1909	7.38

Elektriv: 5 višje.

2277 1-1

Marija Šašelj naznanja v svojem in v imenu svojih otrok **Roza-lije, Anice in Milke** tužno vest, da je njen iskreno ljubljeni soprog, odnosno oče, stric in brat, gospod

Karol Šašelj

danes 13. septembra 1908 po dolgem trpljenju, prevlečen s tolažili sv. vere, zaspal v Gospodu.

Pogreb draga rajnika se vrši v torek, dne 15. septembra 1908.

Mokronog, 13. septembra 1908.

Mesta vsakega posebnega naznanila.

Na prodaj je

lepo posestvo

obstoječe iz 2 in pol orala vino-grada novega nasada, njiv travnikov in gozda, lepe zidane hiše z veliko kletjo. Cena 12000 K. Primerno za kakega penzionista ali vinotrčca. Več pove gdč. Ana Bauer, p. Pilštanj, Štajersko. 2268 3-1

Proda se

iz proste roke pod ugodnimi pogoji

posestvo

v Malih Vižmarjih št. 68 (ob državni cesti). K posestvu spada vila z ograjenim vrtom in dvoriščem, sadni vrt in njiva ter nekaj travnika. Zelo ugodna lega. Pripravno za penzionista. — Pozvedbe v Ljubljani, Dalmatinove ulice št. 5, I. nadstropje na desno.

Prava istrska vina

Zaradi preobile zaloge se dobijo od **Kmetijske vinske zadruge v Bujah** po nizki ceni od 56 litrov naprej 1937 12

bela vina liter po 26 h.
fini teran liter po 21 h.

Genkl in vzorec brezplačno na zahtevanje
Cantina sociale cooperativa Bnie (Istria.)

Gospodinja

vajena vsakega dela, se išče za župnišče v vinorodni južni Štajerski. Vstop takoj. Ponudbe se naslove: Upravništvo Slovenca 2269 „Delavnost“ 1861. Ljubljana. 1-1

Iščem

kompanjona

ki more založiti 2000 K. Na dan se lahko zasluži do 30 K brez napornega dela. Lahko je tudi kak vpokojeni uradnik ali dama, ki zna brati in pisati. Jos. Kadunc. Cozzora c. 9. Ljubljana. 2276 2-1

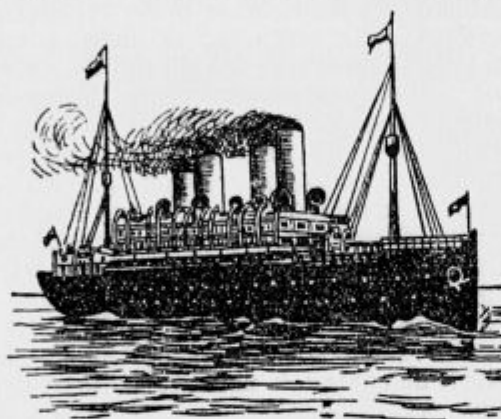
Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 8

priporoča v lastni šivalnici izdelano

perilo

za otroke, gospe in gospode. Za izdelovanje perila doma priporoča svojo bogato zalogo platna in šifona v vseh širinah in kakovostih, švicarsko vezanje, prte in prtiče, brisalke i. t. d. *Mačor znano le dobro blago in zelo primerne cene.* *Naročila za venčaji točno in zanesljivo.* *Opozorim na razstavljeno perilo v „Marodnem domu“.*



Kdor hoče varno, mirno in hitro

v AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika 1639 10

Fr. Seunig, Ljubljana
Kolodvorske ulice šte. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki **velikani**:

Kaiserin Augusta Victoria	nosi	25.000 ton
Amerika		24.000
President Lincoln		20.000
President Grant		20.000

Vožnja **Ljubljana-Hamburg** traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1¹/₂ dneva ter ima potnik pravico porabe **brzovlakov** po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

== ključavničarski pomočnik ==

Sprejme se takoj v trajno delo proti dobri plači pri **Jakob Prešelj**, vodovodni inštalater in ključavničar, Novomesto. 2274 3-1

Špecerijska trgovina

s popolno opravo se takoj proda v Vodmatu. Naslov pove upravništvo „Slovenca“. 2270 1-1



Ivan Keber

trgovec

Fanika Keber roj. Mirt

poročena.

V Ljubljani dne 15. septembra 1908.

Brez posebnega obvestila.

2271 1-1

1/3
261

Oklic.

Na prošnjo gospoda Rudolfa Kokalj kot kuratorja Jakoba Killer iz Kranja se dovoljuje

= prostovoljna dražba =

sledenih **posestev Jakoba Killerja** za sledeče izklicne cene:

1. **dvonadstropne hiše** št. 180 v Kranju, stavbena parcela št. 20, pripisana k vlogi št. 154 d. o. Kranj za izklicno ceno 16.000 K;
2. **prtične hiše** (magacina pri kavarni Geiger v Kranju), stavbena parcela št. 30, pripisana k vlogi št. 254 d. o. Kranj za izklicno ceno 4000 K;
3. **vile** (hišice) št. 40 v Kokriškem predmestju v Kranju, stavbena parcela št. 327/2 z vrtoma parc. št. 327/1 in 328, pripisanih k vlogi št. 254 d. o. Kranj za izklicno ceno 7000 K;
4. **gozdov** v Zg. Besnici parc. št. 887/27 in 887/31, tvorečih vlogo št. 203 d. o. Zg. Besnica za izklicno ceno 1600 K.

Za to dražbo določa se narok na

30. september 1908 dopoldne ob 9 uri

pri tem sodišču v sobi št. 8.

Pod gorenjimi cenami se dražba ne vrši.

Pogoji se smejo upogledati pri sodišču.

Vknjiženim upnikom ostanejo njih pravice pridržane ne glede na kupno ceno.

Kupnina se bo porabila v odvrnitev vknjiženih dolgov.

C. kr. okrajno sodišče v Kranju, oddelek II,
dne 2. septembra 1908.

Vrtnar za sadjerejo in zelenjavo

ki je praktično izvežban v požlahtnjenju dreves in trt, in ki se more iskazati s dobrimi spričevali, se sprejme na graščini Impole. Ponudbe na oskrbništvu graščine Impole, pošta Radna 2264 pri Sevnici. 3-1

Popolnoma izbrana zaloga blaga

za jesensko in zimsko sezono v največji izbi oblek za **gospode in gospe**, kakor tudi **konfekcija za otroke**.

Čudovito nizke cene!

Angleško skladišče oblek, **O. Bernatovič**, Ljubljana, Mestni trg 5.

Podružnica
in v Splitu.

Delniška glavnica
11 K 2.000.000. 11

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

25. skupščina družbe sv. Cirila in Metoda v Ptuj. Nemške surovosti.

Letošnja skupščina družbe svetega Cirila in Metoda v Ptuj je dala nemški fakinaži povod za razgrajanje in surovosti, kakoršnih smo navajeni samo po južnoštajerskih nemških gnezdi. Nemški listi so že par dni vzdigovali nemški tabor proti nesramnim Slovincem, ki si upajo zborovati na svetih nemških tleh. Ker pa je Ptuj tako nemški, da ni mogel odvrniti napada, so prosili za pomoč svoje brate po vsem Štajerju. In res so se ti odzvali v dokajšnjem številu, prvi seveda buršaki, ki so se pripeljali večinoma s tistim vlakom, kakor Slovinci. Grozili so že med potom in obljubovali, da nauče Bindišarje kozjih molitvic. Pri izstopu Slovencev je bila zbrana pred kolodvorom nadebudna nemška mladež, ki je sprejela došle z divjim tulenjem in žvižganjem. »Windische Hunde«, »Lausbuben« in podobne psovke so letele na slovenske goste, ki so pa ta izbruh nemške kulture prenesli s prezirajočo hladnokrvnostjo. Ko banda le ni nehala razgrajati, so zapeli Slovinci »Hej Slovani«. Prepevajoč slovenske pesmi se je napotila nato množica v »Narodni dom«, spremljana od tulečih hajlovcev, ki so metali na Slovence jajca, napolnjena z rdečo in modro-barvano vodo. Napadli so tudi dejansko nekaj Slovencev, vendar pa niso mogli ugoditi povsem svoje bojaželjnosti, ker je bilo med Slovinci kakih poldrug sto kmečkih fantov in mož. Med neprestanim tulenjem nemških kulturonoscev je dospel prevod do »Narodnega doma«, kjer se je vršila skupščina.

* * *

Prvomestnik, vladni svetnik Senekovič, otvori skupščino s pozdravom na navzoče, in kaže na surove izgrede podivjane množice, ki se je po večini rekrutirala iz potujčenih sinov slovenskih staršev. Naloga družbe ni napadanje, marveč samo bramba proti potujčenju, ki nam grozi iz vseh strani. Prepričan je, da odbor ni užival pri vseh članih potrebnega zaupanja. Lanske volitve so bile viharne, vendar pravilne. Začel se je boj in slišali so se celo glasovi, da družba propade. Z druge strani pa so se oglasili zagovorniki, ki so sempatja rabili morebiti preostre besede. Danes bo položil odbor račun o svojem delu. Veliko ni mogel storiti, ker ni imel sredstev. Skupščinarji naj mirno presodijo delo odbora. Ako bodo našli, da je bilo delovanje odbora škodljivo družbi, naj ga obsodijo, če pa je storila družba korak naprej, naj mu dajo absolutorij. Nato se spominja umrlih članov in onih, ki so se spomnili družbe v svojih volilnih, posebno inženjerja Pollaka, iz katerega zapiščin dobi družbi 187.000 kron. Ta volila so znak, da se med narodom širi zanimanje za družbo. — Nadučitelj Pesek pozdravi nato skupščino v imenu »Zveze narodnih društev na Štajerskem«. — Dr. Žerjav poda tajniško poročilo: V prvih letih se je morala boriti družba samo proti krivičnosti javnih oblasti, ki so bile nasprotno prubili slovenskega naroda. V najnovejšem času pa je nastala nova nevarnost, ker se je nasprotnik organiziral. Vsled značajnosti našega naroda je šlo sicer polovico denarja nasprotnikov v izgubo, toda že druga polovica nam je veliko škodovala. Ravno zato se pa tudi v nobenem družbenem letu ni toliko delovalo, kakor v preteklem. Družbin delokrog se je močno razširil. Ni le treba opremiti sedanjih zavodov, družba mora podpreti vsako izobraževalno delovanje, kjer grozi od nasprotnikov nevarnost. Pogrešali smo v tem boju krepke gospodarske obrambne organizacije, o kateri pa upa, da se skoro ustanovi. Družba je vzdrževala v minulem letu pet ljudskih šol s 1081 učenci in 15 otroških vrtcev, v katerih se je pomagalo 914 otrok. Poleg podružnic se vzgajali pri vzdrževanju šol tudi nekateri denarni zavodi in županstva. Naj bi se jubilejna akcija za otroke spomnila tudi družbinih vrtcev, ki so prava vzgojevališča delavskih otrok. Učnih moči je delovalo v družbinih šolah 55, in sicer 4 svetni učitelji, 4 svetne učiteljice, 17 šolskih sester, 5 veroučiteljev in 15 otroških vrtaric. — Podružnic je štela družba 168, izmed katerih jih deluje 139. Pripominja, da so bile te podružnice nedelavne že več let. V zadnjem letu so samo štiri prenehale z delovanjem, oživelo jih je pa 33. Osnoval se je družbi prijazen konsorcij, ki izdaja »Slovenskega Branika«. Osrednje vodstvo je imelo seje skoro vsak teden, vsak drugi teden pa sta zborovala gospodarski in šolski osek. Nazadujemo še na nekaterih krajih, toda bitka še ni izgubljena. Odločila se bo v prihodnjem desetletju. Zavest, da stojimo pred odločitvijo in pogled na veliki smoter, mora ujediniti vse, katerim je narodna ideja sveta. Potembo trobojni

prapor družbe sv. Cirila in Metoda zmagovit. — V debati povdarja dr. Rosina važnost gospodarske obrambne organizacije. Treba je posredovalnic za službe in prodajo zemljišč. Privatniku kakor tudi posojilnicam tega ni mogoče prevzeti. Opozarja tudi na važnost delavstva za narodni značaj Maribora. — Akademik Trampuš pozdravi skupščino v imenu »Prosvete« in stavi nekaj nasvetov. — Župnik Treiber s Koroškega govori o koroških razmerah. Res je, da se na periferiji sempatije kaj okruži, toda v celoti se narod krepi. Kar pomni govornik, se še ni toliko delalo kakor se sedaj. Ognjišče kulturnega in narodnega dela so izobraževalna društva. Da se pa še ni več naredilo in da veliko podružnic spi, je krivo pomanjkanje govornikov. Treba je tudi pomisliti, da za Velikovec vlada in Nemci žrtvujejo vse. — Dr. Kukovec priporoča, naj bi se izvedla misel na ustanovitev privatne slovenske višje gimnazije v Celju. — Dr. Dereani opozarja na dejstvo, kako se širi v Gorici nemštvo. Prosi družbo, naj napravi v Gorici otroški vrtec. — Gdčna Gregorčič se zahvaljuje za podporo otroškemu vrtcu v Šklednju in prosi, naj družba vrtce vzame v svojo popolno oskrbo. — Poročilo odborovo se soglasno sprejme. Sprejme se resolucija iur. Trampuša, da naj vodstvo do 1. januarja 1908 izdela nova pravila, ki jih pošlje v pretres podružnicam.

Blagajnik notar Hudovernik poroča o gmotnem stanju družbe. Z lanskim prebitkom (9306 K 79 v) je bilo dohodkov 95.151 K 3 v, stroškov pa 76.160 K 67 v, torej znaša prebitok l. 1907 9683 K 57 v. — Prebere se poročilo nadzorstva, ki predlaga odboru absolutorij. Sprejeto.

Slede volitve po odstopivših odbor-nikih. Izvoljeni so v vodstvo: Gr. Einspieler, Luka Svetec, Fr. Černagoj, dr. Dereani; in nadzorstvo: dr. Ilešič, dr. Majaron, prof. Scheinigg, dr. Müller, dr. V. Ravnihar; v razsodništvo: Mat. Ražun, K. Savnik, dr. K. Triller. Jak. Kogej, dr. Tekavčič.

Pri slučajnostih se sprejme predlog, da nastavi družba posebnega potovalnega učitelja. — Učitelj Vrabl svetuje, naj bi družba začela prodajati tudi žveplenke. Občni zbori naj se vrše koncem šolskega leta. — Blagajnik naznani, da je došlo med zborovanjem več darov v znesku okrog 2500 K, nakar prvomestnik z zahvalo vsem, ki so omogočili in posetili skupščino, zborovanje zaključijo.

Popoldne je bila na dvorišču »Narodnega doma« ljudska veselica. Dasi se je pa vršilo vse v zaprtih prostorih, so se vendar že kmalu po 3. uri čuli z ulice glasovi, ki so pričali, da si je zjutrajšna banda krepila med dnevom z uspehom svoja grla po raznih knajpah. Začelo se je pred »Narodnim domom« zopet hajlanje, psovanje, obmetavanje z jajci itd. Stvar je dospela tako daleč, da človek na cesti ni bil varen življenja, ako se je nekoliko oddaljil iz »Narodnega doma«. Tako so na primer pretepli nekega akademika, ki je bil namenjen k veselici, kljub temu, da ni imel nobenega slovenskega znaka. Policija, ki je bila pomnožena z ono iz Celja, je postopala skoz in skoz pristransko v prilog Nemcem. Navzoči državni poslanci so morali ponovno intervenirati vsled krivičnih aretacij in zagotoviti udeležencem, odhajajočim na vlak, varen odhod.

Slavnost narodnih noš.

Velika priredba slovenskega glasbenega društva »Ljubljana« dne 13. septembra v »Unionu«.

Velikansko! Tako je vsklikalo včeraj občinstvo, ki je prihitelo v »Union«. Slovenske narodne noše so slavile včeraj zopet sijajen triumf in ž njimi naša »Ljubljana«, ki je z včerajšnjo prireditvijo dosegla višek popularnosti. Lahko rečemo, da je včeraj celo mesto bilo pod vtiskom slavnosti »Ljubljane«. Tisti, ki so želeli drugače, so se vračunali. To je največje za-doščenje »Ljubljani«. »Ljubljana« je tega dejstva lahko vesela, če kdo drugi tega ni vesel, nje ne briga. In res se ji za svoje neprijatelje ni treba brigati, ker ima dovolj — prijateljev. To je pokazal včerajšnji dan!

Splošna sodbja je, da takega navala občinstva še ni bilo pri nobeni veselici v »Unionu«, kakor pri včerajšnji; »Union« je bil včeraj premajhen! Lahko rečemo, da je včeraj prihitelo v »Union« okoli 3000 oseb, ki se vse niso mogle dobiti prostora na slavnostnem prostoru. Pred »Unionom« je bil tak naval občinstva, da si se komaj pre-rinil skozi. Stopimo v »Unionovo« pred-dvorano. Krasna razstava dobitkov. Kakor da si v sijajno opremljeni prodajalni, v razstavi umetnin. »Ljubljana« sme biti

za krasno opremo tega prostora v resnici hvaležna g. dr. Valentinu Krisperju, ki ji je dal radovoljno na razpolago najlepšo zbirko slik narodnih noš in pa one pristne narodne okraske, ter ji sploh pri celi dekoraciji s svojim izkušenim svetom stal ob strani.

Stopimo dalje mimo starobelokranjskih glasnikov v veliko dvorano: pogled naravnost očarajoč. Oder in tam gori nad njim vse v bujnem zelenju, sredi zelenja pa bajevni kralj naših sinjih gora — Zlatorog. Galerije so okrašene z emblemi kranjske dežele in slovenskimi trobojnicami. Dekoracije so večinoma delo društvenega predsednika g. Šturma in g. K. Govekarja. Na levi gori si je uredil »Boltatu Pepe iz Kudeluga« — »soja čist nova uštarja«. — Pri vltodu v dvorano je bilo pripravljeno za sladke ljudi iz sladkih rok cel kup sladkega.

V dvorani glava pri glavi. Ob 5. uri popoldne ni bilo dobiti v dvorani niti naj-manišnega prostora. In samo odlično občinstvo! Izmed gostov omenjamo: grofici Chotoniewska in Potocka, sta si ogledali pestro sliko naših narodnih noš, iz bratske Štajerske je poslala »Kmetška zveza« svo-je najodličnejše zastopnike, državnega poslanca dr. Korošca, dr. Hohnjeca, Pušenjaka, dr. Medveda in poleg teh še lepo šte-vilo narodnih mož, od domačih prijateljev »Ljubljane« pa skoro ni mogoče navajati posameznih imen, a vendar naj omenim našega starino med rodoljubi, monsignorja Tomo Zupana, našega gorenjskega gorskega škranjčka Aljaža, ki je prihitel na slavnost z najlepšimi nošami svojega okra-ja in kateremu je občinstvo priredilo lepo ovacijo, dekana Koblarja in celo vrsto in-teligenčne iz Ljubljane, Vrtnike, Kranja, Kamnika in od drugod, da celo slovenske brate iz Amerike smo pozdravljali.

Globok vtis je napravil na vse udele-žence pozdrav stavkujočega papirniškega delavstva, ki obžaluje, da se ne more ude-ležiti slavnosti, ker mu razmere ne dopu-ščajo, a zato vsaj želi društvu najboljših uspehov.

Na dvorišču se je aranžiral slavnostni izprevod. Sprejaj glasnika z deželnim or-lom na sulicah, za njima fanfaristi, potem pa naše »narodne«. Prvi stopa slovenski Rožan v starodavni domači noši (Janez Abruč iz Bistrice pri Št. Jakobu), za njim Pedkorenčanke, Ziljanke, trnovski ribiči, tržaške okoličanke, Belokranjce, Krakovčani, Belokranjci, Uskoki, Gorenjke z robci, avbami in pečami, med njimi pa gorenjski fantje, vriskajoč in pojoč — okrog 200 oseb. Iz dvorišča se je pomikal izprevod po Frančiškanski ulici okrog vogla »Uniona« k glavnemu vltodu in potem v dvorano, kjer se je celi izprevod postavil v krasno skupino. Le škoda, da ni bilo fotografa! Nato nastopi moški zbor »Ljubljane« s Foersterjevo: »Povejte ve planine«. Začasni društveni pevovodja g. M. Bajuk je znal vdihniti v onem kratkem času, ki je bil zboru in njemu na razpolago, pevcem poi-movanja pesmi, in pelo se je, da je mogel biti navzoči skladatelj sam zadovoljen na proizvajanju svojega umotvora. Ne rečem pa, da ne bi bila druga, dodatek, »V Gorenjsko oziram...«, še bolj ugajala občinstvu! Stara pesmica to, vsak jo pozna, in prav zato je tudi pobudila toliko odušev-lenje, da se je morala ponoviti. Seveda, oni odmevi! Sploh pa je »Ljubljana« nastopila v toliki moči, kakor nikdar ne doslej. »Per aspera«, pa tem gotovejše — »ad astra«. Osmerospjev Novakov, »Gorski kraj« s tenorjevim samosplovom g. Adolfa Robide je ljubka pesmica, ki se je izbornopela, a žal, ni prišla do veljave, ker je občinstvo preveč šumelo. Več pozornosti je bilo pri sledeči »Oj dekle, kaj s' tak žalostno«, in zato tudi dosegla uspeh, kakoršnega je zaslužila. O mešanem oktetu Foersterjevo »Ah ni li zemljica krasna!« in Bajukovo »Meglico«, je vladala le ena pohvalna sodbja.

Društvo »Kamnik« s svojim izbornim mešanim zborom si je osvojilo pod vodstvom g. Heybala takoj pri prvem nastopu občinstvo, in burno odobravanje je bilo najboljši dokaz, da je nastopal izborno iz-vežban zbor pod izbornim vodstvom. — A »Kranj« s svojimi tenorji! G. Bajuk gotovo še ni čul svojih »narodnih« tako petih! Vsa čast pevovodji g. Mohorju!

Ako govorimo splošno o pevskih točkah, res, na programu ni bilo bogve kakih vratolomnih skladb, ali najpreprostejša pe-sem je lepa, ako se proizvajata tako, kakor je treba. In v tem oziru vsem nastopajočim društvom — čast!

No, in potem so prišli naši Krakovčani in Trnovčani. Niso sicer umetniki, ali pristni so bili, in to je glavno. Potem pa naš stari znanec »Boltatu Pepe« in še celo — Verovškov! — Verovšek je pač naš Verovšek! Da se kmalu stalno vidimo zopet v Ljubljani! Verjamemo, da bi ga težko po-

grešali tam doli v Trstu, saj so ga prišle celo na »ljublansko« slavnost iskat njego-ve tržaške častilke, ki so po posetu razsta-ve v »Narod. domu« pohitele v »Union«.

Zabavo, ki se je razvila po končanem sporedu, je težko opisavati. Kamor si prišel, ljudstva, da se je vse trlo. Če si stopil v »uštarja« k »Boltatumu Pepetu«, vse polno, vse veselo, če si šel srečo streljat na streljišče, katero je vodil s pravo lovsko vnmemo g. dr. Robida, nisi mogel priti na vrsto, če si se pogreznil tja doli v klet, zo-pet enako. In povsod razkošna radost, po-vsod srčno zadovoljstvo, nikjer čmerne-ga lica, nikjer — zgage.

Velikanski, da, naravnost nepričako-van je bil uspeh, ki ga je dosegla »Ljublja-na« s to svojo prireditvijo. In ni čuda, saj pa je tudi vse sodelovalo, kar čuti ž njo, in gotovo ne v zadnji vrsti naše dame. Kdo se je mučil z razprodajo listkov za srečlov? Tu celo vrsto gospe in gospic: Eme in Viktorije Tomažičeve, Kregarjeve, Pavlinove, Šerbečeve, Slugove, Podrže-ve, Bonačeve, Hertličkove, Potokarjeve, Feldsteinove, Južnove, Gerhauserjeve, Plavčakove, Srakarjeve in Ladihove. Pri srečlovu samem so sodelovale gospe: Bradaškova, Pavškova, Štrukljeva ter go-spice Cilka Krekova in Penčetova. Pavi-ljon s slaščicami je bil pod vodstvom gospe Eberlove in Grobelnikove s sodelujočimi gospicami Ano, Lojzko in Reziko Češno-varjevo, Hedviko Dohotovo, Lojziko Jan-čevo in Franjico Primčevo, pravo pribe-žališče vseh »ta sladkih«. »Boltatum Pe-pet« so »uštarja gor držale« gospe Bahov-čeva in Štefotova ter gospice Berta in He-lena Bahovčevi, Cesarjeva in Tomažičeva. Abstinence so se smukali okrog gospe Pot-nikove in gospice Rakošve, ki sta s tako vnmemo prodajali izvrstno abstinence »Ja-blonko«, da sta v eni uri razprodali vso zalogo. Šopke so prodajale gospice Koc-murjeva, Zalarjeva, Fialova, Peterlinova, Burjeva, Knifičeva in Kornova, razgledni-ce pa Močnikova, Šarabonova, Suhadolni-kova, Cotmanova, Hubijeva in Pečnikova. Obmejnih Slovencev nas pa je spominjala gospica Magoličeva s prodajo užigalic za obmejne Slovence. Ta krasni zbor naših dam skupaj z društvenim odborom, to skupno delovanje je v včerajšnji slavnosti obrodilo sad, na katerega sme biti »Ljub-ljana« upravičeno ponosna!

Da, ponosna na svojo zmago! Saj se je toliko govorilo, da »Ljubljana« — pada, da izginja, da bo kmalu — »šla«; a tu se je pokazalo, da »Ljubljana« živi, raste, cvete vltjub vsem njenim »uničevalcem«. Ponos-na je lahko »Ljubljana« na ta svoj uspeh, saj je društvo, ki ima ljudstvo za seboj, društvo, kateremu se ni treba bati — praz-nih dvoran. Iz ljudstva za ljudstvo, to je njeno geslo, in pod tem geslom bo korakala naprej — naprej!

Širite, naročajte „Slovenca“!

* Dr. Tomiškovsko Grško slovnico (ce-na 3 K) in istega pisatelja Grško vadnico (cena 3 K 50 vin.), dalje dr. Svetine, Verouk (za V. gimnazijski razred, cena 2 kroni 80 vin.), je odobrilo visoko c. kr. ministr-stvo za bogočastje in pouk. Vse tri knjige je založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

* Imenik slovenskih muzikallj je iz-rala »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani in ga dopošlje, na zahtevo vsakemu brez-plačno.

* Katalog antikvarčnih nemških, la-tinskih itd. knjig je izdala ravnokar »Ka-toliška Bukvarna« v Ljubljani. Katalog na-va-ja v prvi vrsti večja dela raznih strok n. pr. »Denifle, Luther und Luthertum«, — Schmitt, Erklärung des mittleren Deharb'schen Katechismus, — Schuster-Holz-hammer, Handbuch zur bibl. Geschichte, — Zollner, Predigten, — Helmolt, Weltge-schichte, — Karl May, Reiserzählungen, — Oesterr. ung. Monarchie in Wort u. Bild in mnogo drugih knjig. Vsa dela so skoro brez izjeme prav dobro ohranjena, mnoga tudi neprerezana in nova. Katalog je se-stavljen v nemškem jeziku, ker je name-njen nemškim antikvarijatom. Bukvarna so mora namreč omejiti vsled pomankanja pre-stora na slovenski antikvarijati in bo oddala drugojezične antikvarične knjige tem potom. Še predno pa razpošljemo ka-talog antikvarijatom, je isti na razpolago domačim odjemalcem in prosimo, da ga, kdor se za istega zanima, takoj naroči.

* Silke naših mož, Vodnika, Slomše-ka, Prešerna in Gregorčiča v barvah in krasnem okvirju je ravnokar založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. — Cena za vsak portret v okvirju 7 K 60 vinarjev.

Ako. kapital K 20,000.000. Reser. naklad K 5,000.000